

VÅRA HACKSPETTAR

GRÖNGÖLINGEN är vanlig i Älvsbackas lövskogar. Den har ett vittljudande skrattande läte. I små myrstackar syns hål efter att den letat myror, som är huvudföda. Besöker ej fågelborden.

GRÅSPETT en grönryggad hackspett på talgen vintertid är en gråspett. I Älvsbacka häckar ibland något par. Är i huvudsak en norrlandsart. Är relativt ovanlig.

MINDRE HACKSPETTEN är rödlistad. Europas minsta hackspett. I Östansömrådets lövskogar finns flera par. Arten gynnas av att gran huggs bort och lövträd lämnas. På bilden en hane.

STÖRRE HACKSPETTEN är områdets i särklass vanligaste spett. En generalist som äter det mesta. En hög kottar under ett träd eller stolpe är spår efter spettens sök av kottefrön.

VITRYGGADE HACKSPETTEN landets mest akut hotade fågelart. Förr ganska vanlig i lövrika skogar längs vattendrag och där det brunnit. Lever på larver i döda/döende lövträd i lövträdsrika skogar.

SPILLKRÅKAN Europas största hackspett. Äter larver på döda/döende, stående/liggande träd. Kallas "nyckelart" då bohålet som den årligen hackar ut gynnar många arter.

TRETÅIG HACKSPETT ses sällan här nere. Trivs i barrträdsdominerade oskötta skogar rika på död ved. Kan tillfälligt häcka på brandfält, i barkborredrabbad skog. Få par i Älvsbacka.

För att rädda arten pågår en kombination av skydd och åtgärder i samverkan mellan myndigheter och markägare.

I Östansö närområde pågår sedan 1995 ett omfattande återskapande av lämpliga miljöer.

Cirka 150 ha berörs, merparten på Storaensos mark.

Området sträcker sig från Grasmångens utlopp ner mot Sundängarna. Ingen skogsproduktion sker i dessa områden.

Åtgärderna syftar till att ta bort gran, gynna lövträd och skapa död lövved. Längs lederna kan Du som vandrare se flera exempel på utförda åtgärder.

Vi ser redan idag att flera arter, fåglar och insekter, gynnas av åtgärderna.

Den vitryggade hackspetten har setts flera gånger i området sedan 2020.

GÖKTYTAN är en flyttfågel och hackspett. Anländer i månadsskiftet april-maj. Finns i bygdenära områden, gärna i hagmarker. Häckar i holkar och bohål. Få par i Älvsbacka.

MESAR

BLÅMESEN förekommer i stort sett i hela landet. Den trivs löv- och blandskog och trädgårdar. Häckar gärna i holkar.

TALGOXEN vår vanligaste mes. I de årliga fågelbordsräkningarna kommer den på första plats. Trivs i olika skogar och trädgårdar. Bor gärna i holkar.

SVARTMES vår minsta mes. Trivs i granskog. Enstaka fåglar kan ses på våra fågelbord. Relativt vanlig, oskygg.

ENTITAN är en lövskogsmes. Lik talltitan, men något ljusare. I närområdets lövskogar en relativt vanlig fågel. Trogen gäst på fågelborden.

TALLTITAN trivs i variationsrika barr- och trädskogsdominerade skogar. Talltitan har blivit ovanligare, men enstaka fåglar ses ibland på fågelborden.

TOFSMESEN hittas främst i tall-dominerade skogar. Ses sällan nere i bygden. Längs Pinoleden kan man möta och höra tofsmesens skrattande läte.

STJÅRTMESEN är kanske en av våra vackraste fåglar. I lövskogarna här omkring en relativt vanlig fågel. Lever i små flockar vintertid. Foto. Dan Mangsbo.

UGGLOR

Fåglar som fascinerar

Ugglor och rovfåglar i vårt närområde. I Östansområdet med omgivande landskap finns en stor variation av miljöer, vilket ökar möjligheten att se och höra olika arter. Ugglor och flera rovfåglar är till stor del beroende av sork som föda och antalet hörda och sedda fåglar kan därför variera starkt mellan olika år. God och given hänsyn är att vid skogliga åtgärder alltid lämna träd med bohål. Många ugglearter häckar i hålträd och utnyttjar dessa så länge de står. Några ugglor som ex lappuggla och nästan alla rovfåglar bor i sk risbon. Vid skogliga åtgärder skall alltid stora risbon lämnas, helst med en vind- och insynsskyddande skyddszon.

Bästa tiden på året att lyssna in ugglor är skymning och natt tidig vår.

Här följer exempel på ugglor och rovfåglar vi kan stöta på i vårt närområde.

SPARVUGGLA Vår minsta ugglor, stor som en domherre. Kan ta småfåglar. Det visslande lätet hörs främst i skymning och gryning. Hamstrar sork i holkar. Foto. Dan Mangsbo.

HÖKUGGLA "norrlandsuggla" enstaka fåglar ses vintertid nästan årligen. Häckningar har skett. 1984 häckade flera par. Ugglan är aktiv även på dagen och ses då ofta på toppen av ett torrträd på hygge. Häckar i bohål och holkar.

SLAGUGGLA Stor som en tjäderhöna. Har tillfälligt observerats i Östans. Eventuella häckningar sker möjligen i skogsområdena norr och öster om byn. Gärna i trädklykor, grova högstubbar, holkar. Varierad föda. Foto. Dan Mangsbo.

PÄRLUGGLA Hörs sällan här nere i byn. Skogsuggla som häckar i bohål. Stor variation beroende på tillgången på föda, som är sork.

LAPPLUGGLA En storväxt nykomling som numera årligen häckar i närområdets skogar. Bor gärna i gamla bon av ex vråk. Flera boplattformar har satts upp där ugglorna av och till häckar. Sorkspecialist. Foto. Dan Mangsbo.

ANDRA FÖREKOMMANDE

KATTUGGLA Är den vanligaste ugglan i bygdenära områden. I Östans finns flera par och kattugglor kan främst om våren natt-kväll höras från flera håll.

HORNUGGLA Enstaka par i det varierade jordbrukslandskapet. Det dova hooo-lätet är svårt att höra. Ungarnas pipande tigglate sommardag avslöjar häckning, exempelvis kring Älvsbacka kyrka. Bor gärna i gamla kråkbön.

JORDUGGLA Ovanlig häckfågel. Har sorkrika år häckat uppe på "norrlandskogen", ofta på eller nära myrar. Bo på marken. Spellätet om våren har beskrivits som ljudet från "ett avlägset pustande lokomotiv".

ROVFÅGLAR

ORMVRÅKSUNGAR Vanlig i området, den rovfågel vi ser mest häromkring. Häckar med flera par. Flyttfågel, som numera allt oftare ses vintertid.

DUVHÖK Få par häckar och då ofta i gammal granskog.

TORNFALK Häckar främst i odlingsbygden, ibland även på hyggen. Bor gärna i gamla kråkbön eller i uppsatta bolådor med öppning på sidan.

BIVRÅK Enstaka par. Flyttfågel som anländer mitten-slutet av maj. Utrivna jordgetingbon är oftast spår efter bivråk. Foto. Dan Mangsbo.

ROVFÅGLAR Bygger stora bon som används i flera år. Viktigt därför att alltid lämna dessa bon vid averkningar.

ANDRA FÖREKOMMANDE

FJÄLLVRÅK Ses på flyttning vår-höst. Vissa år ses övervintrande fåglar.

HAVSÖRN Ses allt oftare exempelvis vid Örtensjöarna.

LÄRFALK Vacker, spetsvingad falk, som bland annat jagar sländor kring sjöar och våtmarker. Något par häckar sannolikt.

BLÅ KÄRRHÖK Genomflyttande fåglar ses höst och vår. Hanen vacker, närmast måslik när han flyger lågt över fälten i jakt på byten.

SPARVHÖK Näst vanligaste rovfågeln. Ses vintertid ibland jaga småfågel kring våra fågelbord.

RÖD GLADA Häckar idag i Värmland. Ses numera årligen i vårt närområde. När sker första häckningen i Älvsbacka?

STENFALK Liten genomflyttande falk som kan ses vår och höst.

KUNGSÖRN Observeras sen höst - tidig vår. Inga säkra tecken på häckning även om en del ungförar ibland ses sommardag.

BRUN KÄRRHÖK Vissa år häckar ett par nära Norra Viken där den ses jaga över vass och åkrar. Ses även ibland här i Östans.

FISKGJUSE Möjligen häckar något par.